Talousvaliokunnan kuuleminen 11.5.2022

HE 43-2022

Laura Kuulasmaa / Audiovisual Producers Finland – APFI

Mikä APFI?

- Tuotantoyhtiöiden edunvalvontajärjestö
  - Edustamme laajasti elokuva- ja tv-tuotantoyhtiöitä, 110 jäsenyritystä
- Tuottajien tekijänoikeusjärjestö
  - Tilitämme tekijänoikeuskorvauksia elokuva- ja av-tuotantojen julkisesta esittämisestä ja opetustallennuksesta, tv-kanavien kansainvälisestä edelleenlähettämisestä ja verkkotallennuksesta sekä tuotantoyhtiöiden osuuden hyvitysmaksuvaroista
- Tuottajan rooli arvoketjussa on keskeinen mahdollistaja
  - Tuotantoyhtiöiden liiketoiminta perustuu siihen, että ne keräävät oikeudet, paketoivat ne ja myyvät ne oikeuksia hyödyntäville. Tuottaja kantaa suurimman vastuun ja taloudellisen riskin tuotannosta, ja käytännössä mahdollistaa tekijöiden ja oikeuksia hyödyntävien tahojen ansainnan.

Huomiot lakiesityksestä

- Muutos pääosin hyvään suuntaan, koska lähemmäs direktiivin muotoilua
  - Tekijänoikeuslakia koskien ns. arvokuilu-asian ja verkkosisällönjakopalveluiden osalta toimitaan globaalissa markkinassa, jossa on tärkeää, että säännöt ovat samat Euroopan laajuisesti
  - Hyvä, että opetuskäytön osalta esitykseen on palautettu suora sopiminen ja nykyiset sopimuslisenssit ensisijaisena mallina
  - Kuitenkin Suomen tv-markkina eroaa monesta muusta maasta ja markkinan nykytila ja erityispiirteet tulee ottaa huomioon, eikä suuria muutoksia tule tehdä ilman vaikuttavuusarviointia
- Lakiesityksessä edelleen epäselvyyttä ja joitakin kriittisiä ongelmia, jotka tulisi korjata ennen voimaantuloa, koska liiketoiminnan kannalta oikeusvarmuus on keskeistä

Keskeiset korjattavat asiat 1/2

- Asianmukainen ja oikeasuhteinen korvaus (28 a §) ja sopimusehtojen kohtuullistaminen (29 §) ja Oikeus selvitykseen hyödyntämisestä (30 a §)
  - Sopimusvapauden kunnioittaminen on ensisijaista. Av-alalla kertakaikkiset korvaukset ovat vallitsevan hyvän sopimustavan mukaisia, ja näin ollen av-alalla kohtuullisia.
  - Lain muotoilusta jää epäselväksi, mitä toimia esim. tuottajalta edellytetään käytännössä, jotta tekijä voi arvioida korvauksen kohtuullisuutta. Voidaanko edellyttää esim. Suomessa yleisen palkkasalaisuuden avaamista tai liikesalaisuuksien paljastamista? Miten määritellään yllättävä menestys?
  - Raportointivelvoite voi johtaa kohtuuttomaan hallinnolliseen taakkaan ja se tulisi rajata vain tapauksiin, joissa tekijän korvaus riippuu teoksen käytön laajuudesta.
- Näyttelijöiden yksinoikeuden laajentaminen (45 § ja 46 a §)
  - Ehdotus ei perustu nyt voimaansaatettaviin direktiiveihin ja tulisi poistaa lakiehdotuksesta. Käytännössä muutos antaisi näyttelijöille ja muille esiintyville taiteilijoille uuden oikeuden kieltää audiovisuaalisen teoksen esittäminen televisiossa tai muussa sen kaltaisessa välittämisessä. Muutosehdotus on kestämätön ja se puuttuisi tuottajien, lähettäjäyritysten ja elokuvajakelijoiden perustuslaissa turvattuun elinkeinovapauteen ja omaisuudensuojaan.

Keskeiset korjattavat asiat 2/2

- Radio- ja tv-lähetysten edelleen lähettäminen ja suora siirto (25 h § ja 25 m §)
  - Jää epäselväksi, onko hallituksen esityksellä tarkoitus muuttaa nykytilaa ja toimivaa televisiomarkkinaa
  - Epäselvä muotoilu edelleen lähettämisestä johtanee vuosien oikeustaisteluihin
  - Mahdollinen muutos nykytilaan aiheuttaisi merkittäviä ja jopa arvaamattomia muutoksia markkinassa, eikä sitä tule tehdä ilman kattavaa vaikutusarviointia. Suoran sopimisen mallin tulee jatkossakin olla ensisijainen kaikissa jakelutavoissa.
  - Todellinen teknologiariippumattomuus on olennaista - oikeuksista sovitaan jopa 15v ajalle, eikä kukaan pysty ennustamaan millä tavoin ja minkälaisia verkkoja pitkin välittäminen yleisölle tapahtuu jo vaikka viiden vuoden päästä.

Audiovisual Producers Finland – APFI ry
Kaikukatu 4 B
00530 Helsinki
www.apfi.fi

Twitter: @APFIry Facebook: @APFIry